

MUZEJ OTOKA BRAČA U ŠKRIPU - IZVJEŠĆE O RADU U 2012. GODINI

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

- Početkom 2012. godine nastavljeni su i dovršeni ugovoreni radovi iz 2011. na unutrašnjoj i vanjskoj stolariji u Muzeju otoka Brača: izrađene su, obojane i postavljene nove drvene vratnice na pet ulaza, kao i prozorski okviri te kapci na preostalim prozorima. Radove je izvelo Komunalno društvo Grad d. o. o. iz Supetra.

- Prostorije muzeja se često provjetravaju, vitrine i podovi se redovito peru, a izlošci čiste.

- Dipl. ing. građ. Marijana Kovačić je pregledala muzejsku zgradu i izradila cjeloviti troškovnik za najvažnije radove na sanaciji cjelokupne zgrade kao i troškovnik za prvu fazu. Sklapanjem ugovora o radovima s tvrtkom Neir d.o.o iz Splita ugovoreni su poslovi za sanaciju dijela krovišta i potkrovlja zgrade Muzeja otoka Brača u Škripu, čime su započeli radovi na uređenju dijela potkrovlja, ureda kustosa i muzejskog depoa u samoj zgradi. Planirani radovi su, među ostalim, uključivali demontažu oštećenih i preslagivanje odgovarajućih kamenih pokrovnih ploča, uz rubove i žljebove te čišćenje upotrebljivih ploča radi ponovne upotrebe; demontažu drvene obloge kosog stropa i podkonstrukcije sve do drvenih greda krovišta; postavljanje pokrova od sačuvanih starih i novonabavljenih kamenih ploča izravno na drvenu konstrukciju na tradicionalni način sa dvostrukim preklopom; rebukanje i fugiranje oštećenih spojnica kamenih ploča; premazivanje krova vapnenim mlijekom; izradu hidroizolacije i završnog sloja žbuke te postavljanje termoizolacije; oblaganje drvene pregrade između uredske sobe i depoa gipskartonskim pločama; ličenje unutrašnjih zidova; izradu drvenih stepenica za ulaz u depo; izradu polica za depo; rekonstrukciju elektroinstalacija u dijelu potkrovlja u kojem se nalazi ured kustosa.

Izrađen je i novi troškovnik za nastavak radova na sanaciji muzejske zgrade, odnosno sanaciju krova i dijela potkrovlja zgrade Muzeja otoka Brača u Škripu kao priprema za aplikaciju na natječaj Ministarstva kulture za 2013. godinu.

2.2. Konzervacija / 2.3. Restauracija

- Konzervacija i restauracija pet škrinja iz fundusa Muzeja otoka Brača u Škripu

Izvođači radova: restaurator Giuseppe Savà, Zrinka Savà, Damir Ercegović, Ante Blažević (Kranjčevićeva 1, 21000 Split)

Pet škrinja iz inventara muzeja; dvije za dragocjenosti, jedna građanska, putni kovčeg i sef, trebale su hitne konzervatorske i restauratorske radove kako bi se spriječilo daljnje propadanje uzrokovano štetnicima. Metalni dijelovi na njima su uglavnom zahrđali, bilo je potrebno čišćenje od prašine i ulijepljenih nečistoća po površini slikanih, kožnih i drvenih materijala. Restaurator Giuseppe Savà preuzeo je škrinje iz muzeja 24. listopada 2012. godine.

Inventarna oznaka: 510:ŠKR 294

Naziv: *Zlatarska škrinja*

Dimenzije: 265 mm x 400 mm x 305 mm

Materijal: Drvo, metal, koža, tekstil

Vrijeme: 19. / 20. st.

Mjesto nalaza / nabave: Split

Opis / stanje: Koža remena je ispucala. Tekstil kojim je unutrašnjost škrinje obložena u lošem je stanju. Škrinja je i mehanički oštećena: nedostaje joj dno.

Inventarne oznake: 510:ŠKR 296 – 510:ŠKR 306

Naziv: *Zlatarska škrinja*

Dimenzije: 460 mm x 550 mm x 450 mm

Materijal: Drvo, metal, koža, tekstil

Vrijeme: Početak 20. st.

Mjesto nalaza / nabave: Split

Opis / stanje: Drvena kutija obložena je tkaninom nalik samtu. Poklopac s jastukom se zatvara dvjema metalnim kopčama. Dvije ključanice su na prednjoj strani, kožne ručke na bočnim stranama. Prednja strana se može otvoriti pomoću 2 bočna zasuna s trilobnim završecima. U kutiji se nalazi deset ostakljenih kutija za izlaganje nakita, koje se mogu izvlačiti kao ladice. U prvoj od njih je 57 stalaka za prstenje različite veličine.

Drvo je na mjestima oštećeno, staklo na pojedinim kutijama je oštećeno, boja je otpala s metala, na tekstilnoj podlozi pojedinih kutija pojavila se plijesan, a kožu je oštetila vlaga.

Inventarna oznaka: 510:ŠKR 323

Naziv: *Blagajna*

Dimenzije: 1170 mm x 710 mm x 470 mm

Materijal: Drvo, željezo

Vrijeme: 18. / 19. st.

Mjesto nalaza / nabave: Ložišća

Opis / stanje: Drveni sanduk okovan željezom otvarao se s prednje strane. Drvo je napala crvotočina. Željezo je zahrđalo. Pojedine željezne „trake“ su deformirane. Prednja strana škrinje je oštećena: kroz rupu se može vidjeti mehanizam za otvaranje blagajne koji je također u lošem stanju.

Inventarna oznaka: 510:ŠKR 325

Naziv: *Građanska škrinja*

Dimenzije: 505 mm x 1610 mm x 560 mm

Materijal: Drvo, željezo

Vrijeme: 18. st.

Mjesto nalaza / nabave: Bol

Opis / stanje: Prednja strana škrinje podijeljena je u polja u kojima se izmjenjuju izrezbareni motivi čempresa i krizantema. Vidljivi su tragovi crvene i zelene boje.

Crvotočina je uočljiva na poklopcu i bočnim stranama škrinje. Stražnja strana škrinje je i mehanički oštećena.

Inventarna oznaka: 510:ŠKR 330

Naziv: *Putni kovčeg (bavul)*

Dimenzije: 370 mm x 710 mm x 360 mm

Materijal: Drvo, metal, koža, papir

Vrijeme: Druga polovica 19. st.

Mjesto nalaza / nabave: Škrip

Opis / stanje: Metalni dijelovi su zahrđali. Dijelovi furnira su se odlijepili. Ispod se vidi crvotočina. Unutrašnjost kovčega je u lošem stanju. Papir s tiskanim motivom cvjetića se sačuvao u tragovima.

Navest ćemo samo dio izvedenih radova: izvlačenje hrđe i nečistoća, mehaničko čišćenje mekim četkanjem, usisavanjem i ispuhivanjem zračnim kistom, uklanjanje hrđe s metalnih dijelova četkanjem štapićima od staklenih vlakana, nanošenje konvertera za stabilizaciju hrđe,

retuš lakuna uljanom bojom. Obojani tekstil je očišćen tamponiranjem otopine *vulpexa* u celulozi i ispiran *white spiritom*, manja oštećenja na tekstilu su ulijepljena i kitirana umetcima novog tekstila te retuširana akrilnom bojom. Kožni remeni očišćeni su kemijskim putem otopinom *vulpexa*, te impregnirani voskom i ulašteni. Drvo je iznutra zasićeno permetrinskim biocidom i paralooidom na najtrulijim mjestima, stakla su očišćena i otprašena. Od nove jelove daske izrađeno je jedno novo dno, obloženo tekstilom i obojano. Labavi čavli su izvučeni i poravnati, deformirane željezne trake ispravljene su natezanjem čavlima. Drvene i metalne površine impregnirane su mikrokristalnim voskom i ulaštene. Sve skupa je zaštićeno nanošenjem tankog sloja mikrokristalnog voska i ulašteno. Drveni dijelovi koji nisu bojani s unutrašnje, stražnje i donje strane su impregnirani sredstvom za suzbijanje crvotočine, gljivica i lišajeva.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

- Inventarna knjiga, koja se vodi u računalnom programu M++, trenutno sadržava 2139 jedinica.

6. STRUČNI RAD

6.3. Revizija građe

- Revizija građe se obavlja paralelno s inventarizacijom. Muzej otoka Brača posjeduje četiri zbirke: Arheološku, Geološko-paleontološku, Etnografsku i Kulturno-povijesnu zbirku. Tijekom inventarizacije i revizije u Muzeju otoka Brača, došli smo do zaključka da je potrebno reorganizirati zbirke i okupiti pojedine predmete u nadređene smislene cjeline obilježene jednim inventarnim brojem, sastavljene od nekoliko komada. Suvišni inventarni brojevi će se otpisati. Sastavljen je popis zamjenskih muzejskih predmeta, kao što su replike, nacrti i preslike, koji će se izlučiti iz postojeće inventarne knjige i uključiti u posebnu pomoćnu muzejsku zbirku.

- Dana 20. veljače 2012. Stručno povjerenstvo Ministarstva kulture RH utvrdilo je svojstvo kulturnog dobra za Arheološku zbirku (337 predmeta) i Geološko-paleontološku zbirku (35 predmeta) Muzeja otoka Brača u Škripu (Klasa: UP-I^o-612-08/11-06/0797, Urbroj: 532-04-01-01/3-12-1).

- Preostale dvije zbirke Muzeja otoka Brača koje je potrebno registrirati su Etnografska i Kulturno-povijesna zbirka.

- Etnografsku zbirku, najvećim dijelom smještenu u prizemlju muzejske zgrade, čine predmeti koji su pripadali bračkim težacima, a vezani su uz ovčarstvo, vinogradarstvo, maslinarstvo, ribarstvo i obradu kamena. U prvoj prostoriji na katu izložen je dio bačvarskog oruđa. U ograđenom prostoru, također na katu, prikazana je tipična otočka kuhinja. Zbirci pripada i ženska odjeća s kraja 19. stoljeća koja se čuva u muzejskom spremištu, gdje se nalazi i dio obrtničkog oruđa i pokućstva iz istog razdoblja. Nekoliko odjevnih predmeta izloženo je u velikoj dvorani na katu muzejske zgrade.

- Kulturno-povijesna zbirka govori o kulturnoj prošlosti otoka Brača. U ulaznoj prostoriji u prizemlju muzeja pomorska tradicija otoka je predstavljena brodskim kipovima, nosačima topova i okovanom pomorskom škrinjom. Ovoj zbirci pripada i nekoliko bista, natpisa, reljefa i slika, od kojih je najvrjedniji *Portret nepoznatog Bračanina* s kraja 16. ili početka 17. stoljeća. Zbog nepovoljnih mikroklimatskih uvjeta Rendićev gipsani reljefni portret supruge Olge Florio se danas čuva u uredu Centra za kulturu Brač u Nerežišćima, a skupocjeni Mariacherov stolni klavir u Galeriji „Ivan Rendić“, u sklopu Narodne knjižnice u Supetru.

Iznad rimskog mauzoleja je krajem 16. st., u vrijeme mletačko-turskih ratova, obnovljena i dovršena *kula Radojković* u kojoj je smještena zbirka izložaka iz NOB-e (oružje, dokumenti, fotografije, rendgenski aparat). Dio oružja se čuva u muzejskom depou.

Poseban dio kulturno-povijesne zbirke je nazvan *Knjige, fotografije i dopisnice*, koji se najvećim dijelom čuva u muzejskom depou, zajedno s glazbalima i malom numizmatičkom zbirkom. Obuhvaća uglavnom hemerotečnu građu, koju je u prvoj polovici 20. stoljeća sabrao Đuro Nazor i tematski je podijelio na *Bračku bibliografsku zbirku, Zbirku Vladimira Nazora, i Građu za biografije bračkih kulturnih radnika*“ Manji dio podzbirke *Knjige, fotografije i dopisnice* odnosi se na stare publikacije te privatnu arhivsku građu pojedinih bračkih obitelji.

Mnogi predmeti vezanih uz svakodnevni život, stanovanje i odijevanje, koji su ranije bili uvršteni u kulturno-povijesnu zbirku, prebačeni su u inventarnoj knjizi u etnografsku zbirku. Također smatramo da bi legat Đure Nazora trebalo organizirati kao zasebnu zaokruženu cjelinu. S obzirom na činjenicu da je kulturno-povijesnu zbirku potrebno u potpunosti

reinventarizirati, planiramo dovršetak procesa inventarizacije tijekom 2013. godine, dok je postupak prijave etnografske zbirke za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra u tijeku.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

- U časopisu *Informatica Museologica* 42 (1-4) 2011 objavljen je stručni rad za zvanje kustosa ravnateljice Centra za kulturu Brač Jasne Damjanović o pustinjačkom samostanu Blaca, naslovljen *Ispod stijene – Pustinja*. U istom broju objavljen je i stručni rad kustosice Muzeja otoka Brača Andree Matoković o tzv. *Portretu nepoznatog Bračanina* iz otočkog muzeja te članak koji čitatelje upoznaje s našim muzejom u Škripu.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

- Djelatnici Centra za kulturu Brač daju savjete učenicima osnovnih i srednjih škola pri rješavanju zadataka vezanih uz kulturnu prošlost zavičaja i pružaju stručnu pomoć studentima pri izradi seminarskih, završnih i diplomskih radova.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe: **Izložba fotografija iz fundusa Muzeja otoka Brača u Škripu**

Organizatori: Centar za kulturu Brač, Narodna knjižnica Supetar, Turistička zajednica grada Supetra

Mjesto održavanja i prostor: Galerija „Supetar“ u Supetru

Vrijeme trajanja: 5. – 14. rujna 2012.

Autori stručne koncepcije: Andrea Matoković

Autori likovnog postava: Jasna Damjanović, Gita Dragičević, Ivan Cvitanić

Opseg: 30 fotografija

Web adrese: <http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14126-4-otocki-festival-dan-drugi.html>

Vrsta: umjetnička, etnografska, pokretna

Tema: Brač sa starih razglednica i fotografskih zapisa

Korisnici: stanovnici otoka Brača i šira publika

Autori izložbe: Aleksandar Kukec, Vanja Vodanović-Kukec

Otvorenje izložbe: Srijeda, 5. rujna u galeriji „Supetar“ u Supetru u 20.30 sati

U sklopu drugog dana 4. Otočkog festivala (4. – 8. rujna 2012.) U organizaciji Centra za kulturu Brač, Narodne knjižnice iz Supetra te Turističke zajednice grada Supetra otvorena je izložba fotografija. Izložbu su prigodnim govorom otvorili kustosica Muzeja otoka Brača Andrea Matoković, ravnateljica Centra za kulturu Brač Jasna Damjanović, ravnateljica Narodne knjižnice Gita Dragičević i direktor Turističke zajednice grada Supetra Ivan Cvitanić. U programu je sudjelovalo Bračko folklorno društvo „Ciciljona“. Izložba u galeriji „Supetar“ objedinila je izložke s nekoliko izložbi organiziranih tijekom osamdesetih godina 20. stoljeća, a pripadaju fondusu Muzeja otoka Brača u Škripu i manjim dijelom Narodnoj knjižnici u Supetru. S najvećim dijelom spomenutih fotografija javnost se imala prilike upoznati 28. travnja 1984. na izložbi naslovljenoj „Brač sa starih fotozapisa“ postavljenoj povodom pete obljetnice osnutka Muzeja otoka Brača u Škripu. Tada su supružnici Vanja Vodanović-Kukec i Aleksandar Kukec sakupili, restaurirali, uvećali i izložili razglednice i fotografije s prikazima bračkih naselja na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, a predgovor izložbi je u popratnom deplijanu i katalogu napisao akademik Petar Šimunović. Izložci imaju prije svega veliku dokumentarnu vrijednost, prikazujući staru vizuru otočkih naselja, bitno izmijenjenu poslije Drugog svjetskog rata. Pred očima posjetitelja tako su se ponovno uzdignle iščezle višektnice na supetarskoj rivi, kao i srednjovjekovna zgrada „Biskupije“ u Bolu, u kojoj je održan povijesni sastanak, na temelju kojeg su nastali čuveni Povaljski prag i Povaljska listina. Na razglednicama je zaustavljen pokret krila starih vjetrenjača na istaknutim mjestima u lukama, gdje su nanizane vinske bačve čekale na utovar na usidrene trabakule i bracere, prije nego li su se njihovi vlasnici otisnuli na nepovratno putovanje u prekomorske zemlje. S požutjelih fotografija nam se smiješe gospođe u nedjeljnim haljinama na morskom žalu i težaci u svakidašnjim odijelima koji ponosno poziraju uz tek izgrađenu mjesnu cisternu u unutrašnjosti otoka. S obzirom na činjenicu da je među autorima razglednica i fotografija bilo iskusnih profesionalnih fotografa, ali i amatera, veliko uvećanje fotografija je iznijelo na vidjelo i tragove starog retuša i grešaka, koje u im suvremenom kontekstu daju dodatnu vrijednost autentičnosti i svojevrstu draž. Ovim su postupkom bračnog para Kukec također postali vidljivijima i pečati, potpisi, pozdravi, pa čak i turističke propagandne poruke namijenjene stranim posjetiteljima Brača. Na starim se razglednicama, na taj način, međusobno isprepliću sudbine otočkih naselja i njihovih žitelja.

Fotografije iz fundusa Narodne knjižnice u Supetru snimio je Aleksandar Kuček u drugoj polovici 20. stoljeća. Pažljivo birajući kut snimanja i spretno koristeći igru svjetla i sjene prikazao je tradicionalnu arhitekturu otoka Brača, koju karakteriziraju obijeljeni krovovi te pejzaž prošaran gomilama i kamenim putovima omeđenima suhozidom. Kuček na svojim crno-bijelim fotografijama predstavlja portrete „običnih“ ljudi različite životne dobi, uhvaćenih u svakodnevnim situacijama; u radu i odmoru od rada. Prikazani su ribari koji pletu mreže, goniči mazgi u polju, klesari u kamenolomu i uz ognjište starice koje nevoljko poziraju pred objektivom fotografa, koji ih je na neki način omeo u njihovim kućanskim poslovima.

Izložba fotografija iz muzejskog fundusa bila je podjednako zanimljiva posjetiteljima koji su bili na otvorenju prve izložbe 1984. godine, kao i mlađim generacijama, s obzirom na to da je u posljednjih 30 godina izgled otoka doživio nove promjene. Primjerice, neke tehničke inovacije, poput telegrafskih stupova, koje akademik Šimunović navodi u izvornom katalogu kao novotarije u odnosu na stare fotozapise, sad su potpuno uklonjeni kao zastarjeli, a sačuvani su u sjećanju suvremenika prve izložbe kao bitna sastavnica pejzaža, ali i duhovnog ozračja jednog razdoblja njihovog života.

<http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14126-4-otocki-festival-dan-drugi.html>

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

- Omogućeno je organizirano vodstvo za građanstvo, prilagođeno dobnim skupinama i interesima posjetitelja. Vođeni smo idejom da bi muzej posjetiteljima trebao biti polazišna točka u upoznavanju povijesti, kulture i prirodnih osnova otoka Brača. Trudimo se kroz priču udahnuti život nijemim muzejskim predmetima i učiniti ih dijelovima slagalice, koja će dati cjelovitu sliku o najvećem dalmatinskom otoku. Ciljana publika nisu isključivo strani turisti, koji kroz razgovor o Braču žele saznati nešto više i o hrvatskoj povijesti općenito, nego i hrvatski građani, uključujući i same Bračane, koji žele osvježiti znanje o zavičaju. U vođenju nastojimo biti informativni i zanimljivi, jer nam je namjera educirati posjetitelje i istovremeno

im priuštiti kvalitetnu zabavu. I ove godine muzej su posjetili članovi društava umirovljenika i različitih udruga humanitarnog karaktera.

Posebna pažnja se posvećuje vođenju predškolskih i školskih grupa. Godine 2011. muzej su posjetile brojne organizirane skupine profesora i učenika hrvatskih osnovnih i srednjih škola, kao i sveučilišnih profesora i studenata na studijskom putovanju.

11.4. Ostalo

Sudionici manifestacija održanih na Braču i povlašteni posjetitelji

Posebna događanja

Noć muzeja 2012.

- Ovogodišnja Noć muzeja, koju su u petak, 27. siječnja 2012. u Muzeju otoka Brača organizirali Centar za kulturu Brač i Turistička zajednica grada Supetra u sklopu akcije Hrvatskog muzejskog društva, bila je posvećena bračkom humoru. U programu su sudjelovali brojni pripovjedači i humoristi. Duhovitim skečevima na čakavici posjetitelje su nasmijali učenici Osnovne škole Pučišća i članovi Amaterskog kazališta „Bracera“ iz Supetra, dr. Lucija Puljak, monsinjor Stanko Jerčić, brački kroničar Joško Nigoević, Slaven Puljak i drugi, a raspoloženje su podigli pjesmom klapa „Morbin“ iz Donjeg Humca te klapa učenika Klesarske škole iz Pučišća. „Večer bračkog humora“ započela je u 19:00 pripovijedanjem šaljivih anegdota, uz krijes na Petanovića gumnu, a nastavila se u muzejskim prostorima do prvog sata novog dana. Kako muzej ima glavnu ulogu u ovoj manifestaciji, nastojali smo, kao i prošle godine, posjetiteljima skrenuti pažnju na dio fundusa našeg muzeja. Slabo je poznata činjenica da Muzej otoka Brača posjeduje i knjižnu građu, iz koje smo izdvojili šale s mirisom naftalina. Na prigodnoj izložbi prikazali smo preslikane isječke iz godišnjaka i listova iz kasnog 19. i prve polovice 20. stoljeća, čiji su urednici, čak i vlasnici bili Bračani. Poseban naglasak smo stavili na anegdote o dvojici Rendića. Naime, osim što je Ivan Rendić poznat kao vrhunski kipar, vjerojatno je također bio najveći šaljivac među hrvatskim umjetnicima, a njegov sin, slikar Dunav Rendić, je od njega naslijedio smisao za humor. Nismo zaobišli i šale iz „Male antologije bračkih viceva“ legendarnog dvojca Joze i Frone. Kako je muzej mjesto susreta prošlosti i sadašnjosti, naši posjetitelji imali su mogućnost postati sukreatori izložbe: ostavili smo im slobodan prostor za bilježenje njihovih vlastitih šala. Priredili smo i posebnu glazbenu poslasticu. Premijerno je, devedeset godina nakon nastanka, u Muzeju otoka Brača

izvedena šaljiva pjesma „Šta je žena“ bračkog skladatelja Ivana Dominisa. Tema je poznata iz bračkih *gončica*: navodno vražja ženska narav. Posjetitelji su se imali priliku upoznati sa značenjem pojma „brački metar“ u radionici Ede Glasinovića, za što je bilo potrebno ponijeti cjepanicu. Kao što smo obećali u najavi programa, nije nedostajalo humora, ali ni ukusne okrijepe za naše posjetitelje, na čemu možemo zahvaliti vrijednim škripskim gospođama. Na kraju smo priredili i lutriju sa skromnim nagradama u duhu priredbe.

Popratni tekst, koji je u skraćenom obliku objavljen u programskoj knjižici „Noći muzeja 2012.“ Hrvatskog muzejskog društva glasio je:

„Ekskluzivno: Dajemo odgovor na pitanje jesu li Bračani škrti

Jedno od nezaobilaznih pitanja posjetitelja koji još nisu poznali najveći srednjodalmatinski otok jest ono o, hmm, određenoj osobini koja se tako rado pripisuje njegovim stanovnicima.

U ovogodišnjoj 'Noći muzeja' odlučili smo drsko razotkriti pozadinu mita o škrtosti Bračana.

U tom smislu pozvali smo renomirane bračke stručnjake na području humora te one koji će to tek postati, kako bi britkim dosjetkama pokušali rasvijetliti ovaj misterij, a naše cijenjene posjetitelje od srca nasmijali.

Smijeh je oduvijek bio lijek ili barem olakšanje za breme svakodnevnih briga, o čemu svjedoče brojne šale i aforizmi s mirisom naftalina, koje smo za ljubitelje humora ovom prigodom izdvojili iz muzejske arhivske građe.

*Posjetitelji, koji će uživati u tradicionalnoj bračkoj gostoljubivosti, moći će i sami doprinijeti veselom ugođaju večeri svojim vlastitim šalama. Uz brojna druga iznenađenja, pružit će im se prilika saznati značenje pojma **brački metar** u posebnoj radionici. Za sudjelovanje je potrebno ponijeti **biju** (u prijevodu 'cjepanica').*

Usudite se posjetiti nas u Muzeju otoka Brača u Škripu u petak, 27. siječnja 2012. i očekujte neočekivano! Obećavamo da nećemo štedjeti na dobrom humoru.

P. S. Bit će i maslinovog ulja.“

Festival čakavske riči, 24. – 25. kolovoza 2012.

- Posljednjeg vikenda u kolovozu 2012. na pozornici iza zgrade muzeja otoka Brača u Škripu održan je 3. Festival čakavske riči posvećen bračkom čakavskom pjesniku Stjepanu Pulišeliću, rodom iz Škripa.

Festival je otvoren u petak, 24. kolovoza u 20.30 lutkarskom predstavom za djecu „Crvenkapica“. Marionetsku igru Vladimira Nazora prevela je na čakavicu kustosica Muzeja otoka Brača Andrea Matoković, a prilagodili su je i izveli u skraćenoj verziji članovi

Amaterskog kazališta „Bracera“. Maštovite lutke i živahna izvedba oduševili su gledatelje, prije svega brojne mališane, ali i njihove roditelje.

Na *Večeri bračkih pjesnika „Ča, Čo, Ca, Ce“* održanoj u subotu, 25. kolovoza s početkom u 20.30 predstavili su svoje pjesničko stvaralaštvo na narječju svojih rodni mjestu Dubravka Borić iz Pučišća, Ivona Džimbeg iz Milne (rodom iz Pučišća), Silvija Buvinić iz Pražnica, Magda Marinković iz Milne, Pjero Mirić iz Splita (rodom iz Škripa), čije je stihove čitala Magdalena Senjković, a u program je uvrštena i pjesma slavnog baletnog koreografa Vesela Sulića rođenog u Pučišćima. Večer je otvorena antologijskom Pulišelićevom pjesmom „Jo san Bročanin i volin Broč“, koju je nadahnuto izvela Maja Martinić. Prigodnim govorom sudionike večeri su predstavile ravnateljica Narodne knjižnice u Supetru prof. Gita Dragičević i ravnateljica Osnovne škole Pučišća dr. sc. Lucija Puljak.

Pjesme koje su posjetitelji mogli čuti na *Večeri bračkih pjesnika „Ča, Čo, Ca, Ce“* objedinjene su u popratnoj publikaciji, za koju je predgovor napisala dr. sc. Lucija Puljak.

Festival čakavske riči u Muzeju otoka Brača organizirali su Turistička zajednica grada Supetra, Centar za kulturu Brač i Narodna knjižnica u Supetru pod pokroviteljstvom Splitsko – dalmatinske županije, grada Supetra i Turističke zajednice grada Supetra.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- Sudjelovanje ravnateljice Centra za kulturu Brač Jasne Damjanović u emisiji „Dobro jutro, Hrvatska“ na Prvom programu HRT-a 19. siječnja 2012. - najava događanja u „Noći muzeja“
- Razgovor s ravnateljicom Centra za kulturu Brač i najava događanja u „Noći muzeja“ za Radio Dalmaciju 25. siječnja 2012.
- Razgovor s ravnateljicom Centra za kulturu Brač i najava događanja u „Noći muzeja“ za Radio Rivu 25. siječnja 2012.
- Razgovor s ravnateljicom Centra za kulturu Brač i najava događanja u „Noći muzeja“ u emisiji Radio Splita „Na magistrali“ 26. siječnja 2012.
- Razgovor s kustosicom Muzeja otoka Brača Andreom Matoković za Radio Split – najava događanja u „Noći muzeja“ 27. siječnja 2012. u 8 : 25

- Razgovor za Radio Split, snimljen 24. siječnja, emitiran 28. siječnja 2012. u 9 : 15
- U razgovoru za emisiju “Baština” urednice Ivone Jakić, kustosica je predstavila zbirke i aktivnosti Muzeja otoka Brača u Škripu.
- Razgovor s ravnateljicom Centra za kulturu Brač o „Noći muzeja“ za Radio Sunce 29. siječnja 2012.
- Razgovor s ravnateljicom Centra za kulturu Brač o „Noći muzeja“ za Radio Brač 29. siječnja 2012.
- Razgovor za Radio Split, 6. travnja 2012. (Veliki petak) u 9 : 40
- U javljanju uživo, kustosica Muzeja otoka Brača upoznala je slušatelje s nekim od tradicijskih običaja Velikog tjedna, kao što su procesije s pobožnošću križnog puta koje se u jutarnjim satima Velikog petka održavaju u mnogim bračkim naseljima. Osvrnula se i na neke specifičnosti pojedinih naselja vezane uz crkveni obred, posebnu odjeću vjernika koja se u prošlosti nosila samo u određenim prigodama te slastice koje su i danas neizostavan ukras blagdanskog stola.
- U nedjelju 19. kolovoza 2012., u 13:30, u emisiji „More“ na Prvom programu HRT-a prikazan je prilog o tematskoj stazi „Hercules“ snimljen u Muzeju otoka Brača u Škripu i rimskim kamenolomima kod Škripa 17. srpnja 2012. Emisija je reprizirana u utorak 21. kolovoza 2012. na Drugom programu HRT-a.
- Povodom Festivala čakavske riči snimljeni su razgovori za: Radio Totalni FM, Hrvatski radio – Radio Split (25. 8. 2012.)
- Prilog o Festivalu snimljen 24. kolovoza prikazan je u emisiji „Dobro jutro, Hrvatska“ na Prvom programu HRT-a 29. kolovoza 2012.
- Dana 21. rujna 2012. novinarka Hrvatskog radija Maja Martinec snimila je razgovor s kustosicom Muzeja otoka Brača za emisiju „Iz narodne baštine“. Razgovor se u dijelovima mogao poslušati na Prvom programu Hrvatskog radija 2. i 9. studenog 2012. u 17 : 30. Prvi dio razgovora je repriziran 21. prosinca 2012. u 17 : 30.

12.7. Ostalo

- Ostali mediji:

- Vjesnik, 26. siječnja 2012.
- <http://otokbrac.eu/2012-01-27-noc-muzeja-skrip/>

- http://www.os-pucisca.skole.hr/?news_hk=1&news_id=35&mshow=290#mod_news
- <http://www.forum.tm/clanak/ruder-i-pracovjek-primjer-su-kako-prodati-kulturu-407>
- <http://www.muosid.hr/Vijesti/tabid/108/ID/251/Noc-muzeja-na-Bracu--jesu-li-Bracani-skrti.aspx>
- <http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/13514-no-muzeja-v15-13514.html>
- http://www.knjiznicasupetar.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=130:festival-akavske-rii&catid=2:vijesti&Itemid=6
- <http://www.dalmacijanews.com/Magazin/View/tabid/75/ID/97483/Skrip-3-Festival-cakavske-rici-Stefe-Puliselic.aspx>
- <http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/brac-zanimljivosti/14092-3-festival-cakavske-rici.html>
- <http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14107-zavrpio-3-festival-cakavske-rici.html>
- <http://www.slobodnadalmacija.hr/Kultura/tabid/81/articleType/ArticleView/articleId/185869/Default.aspx>

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Individualni posjetitelji

- Individualni posjetitelji su osobe koji samostalno, bez posredovanja velikih turističkih agencija organiziraju posjet muzeju. Neki od ovih posjetitelja dolaze u skupinama na čelu s vodičem, ali kako ulaz plaćaju gotovinom, slobodni su prihvatiti ili odbiti ponuđeno razgledavanje muzeja. Ponekad se radi i o slučajnim posjetiteljima Škripa kod kojih je uvodna riječ o muzeju potaknula znatiželju i navela ih na odluku da saznaju nešto više o njegovom fundusu.

Voucheri

- Skupinama stranih turista smještenima u bračkim hotelima posjet muzeju unaprijed organiziraju i naknadno plaćaju velike turističke agencije, kao što su Perfecta Travel, Atlas i Elite. Ovakve skupine su češće i brojnije u turističkoj predsezoni i postsezoni.

Ukupan broj posjetitelja

- Muzej otoka Brača je posjetilo 10890 odraslih osoba i 1973 djece. U muzeju je do kraja 2012. godine bilo ukupno 12863 posjetitelja.

15. FINANCIJE

15.1. Investicije (u kn)

- Za dovršetak ugovorenih radova iz 2011. na unutrašnjoj i vanjskoj stolariji u Muzeju otoka Brača isplaćeno je 42.004,50 kuna Komunalnom društvu Grad d. o. o. iz Supetra, a radovi su financirani iz izvora Ministarstva kulture RH, Grada Supetra, Turističke zajednice grada Supetra i vlastitih sredstava.
- Bruto vrijednost radova na sanaciji dijela krovšta i potkrovlja zgrade Muzeja otoka Brača u Škripu, ugovorenih s tvrtkom Neir d.o.o iz Splita iznosi 86.562,80 kuna. Po ovoj osnovi u 2012. godini isplaćeno je 32.562,50 kuna za prvu privremenu situaciju, a radove je financiralo Ministarstvo kulture RH.
- Ukupna vrijednost ugovorenih restauratorsko-konzervatorskih radova na škrinjama iz fundusa Muzeja otoka Brača iznosila je 38.513,93 kune, a po privremenim situacijama u 2012. godini isplaćeno je 34.663,00 kuna. Radove su financirali Minitarstvo kulture RH i Centar za kulturu Brač.

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

- U slikovitom bračkom mjestišcu Dol u organizaciji udruge „Hrapoćuša“, Centra za kulturu Brač i TZ Postira prigodnom je proslavom pred mnoštvom ljudi iz svih bračkih mjesta u sklopu 3. Noći hrapoćuše 16. kolovoza 2012. proslavljeno uvrštavanje pripreme ove slastice na listu nematerijalne kulturne baštine Republike Hrvatske. Time je, uz već zaštićeni brački vitalac, hrapoćuša postala druga gastronomska tradicija otoka priznata kao jedinstveno i značajno tradicijsko i kulturno dobro, u čemu je uz Ministarstvo kulture značajnu ulogu imao

i Centar za kulturu Brač. Podsjetit ćemo da je ova dolska torta jedinstvena po svom hrapavom i rustikalnom izgledu, a dobila je naziv po lokalnom kamenu „hrapoćuša“ na koji neodoljivo podsjeća. Radi se o hrapavom kamenu crvenkaste boje koji je korišten je u gradnji podzida, suhozida, stambene arhitekture i gospodarskih sklopova u Dolu. Zahvaljujući velikom trudu svih mještana Dola, a osobito entuzijasta iz udruge „Hrapoćuša“ u posljednjih nekoliko godina pokrenut je sveobuhvatan projekt etno-eko sela i manifestacija „Noć hrapoćuše“ te brojne druge inicijative usmjerene u najvećem dijelu na zaštitu kulturne i prirodne baštine njihova kraja. Veliku pomoć u tim su nastojanjima Doljani su imali i od stručnjaka iz Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Splitu i Centra za kulturu Brač, a konkretna podrška stizala je i od općine Postira, Turističke zajednice i Splitsko dalmatinske županije.

U sklopu ovogodišnje „Noći hrapoćuše“ u popodnevnim satima održana je radionica tradicijske izrade ove torte u krušnoj peći na kojoj su sudjelovali novinari, konzervatori, kulturni i turistički djelatnici, a vodile su je dolske majstorice Dubravka Gospodnetić i Barbara Matulić. Hrapoćuša se u krušnoj peći pripremala preko dva sata, a svi su sudionici usprkos velikoj vrućini potaknutoj i žarom krušne peći bili oduševljeni rezultatima svoga rada ali i tajnama i ritualima oko pripreme ove slastice koje se u Dolu usmenom predajom prenose s generacije na generaciju.

Priprema hrapoćuše kao jedna od najznačajnijih tradicija mjesta Dol koja potječe još s kraja 18. stoljeća bila je i tema izložbe koju je Centar za kulturu Brač postavio na otvorenom – u špiljama na kojima su temeljene dolske kuće. Nekoliko stotina okupljenih u Dolu su pozdravili pročelnik Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Splitu dr. Radoslav Bužančić i direktor ureda TZ Splitsko dalmatinske županije Joško Stella, koji su čestitali svim Doljanima na uvrštenju hrapoćuše na Listu nematerijalnih kulturnih dobara RH. Za svoje stihove o Dolu veliki pljesak dobila je djevojčica Luce Baloević, a predsjednik udruge Jerko Gospodnetić Kralj i dolska učiteljica Senka Zrilić u vrlo emotivnim govorima zahvalili su se svim svojim sumještanima i istaknuli kako je manifestacija „Noć hrapoćuše“ pokazala da su Doljani čvrsto vezani uz svoje korijene i zemlju na kojoj i od koje žive, upravo kao i dolski kolač povezan sa zemljom, prirodom i čovjekom. Himnu hrapoćuši na stihove Senke Zrilić govorio je „po dolski“ Zoran Gospodnetić, pjevala je klapa „Morbin“, a svaki je posjetitelj imao priliku kušati komadić hrapoćuše – zaštićenog kulturnog dobra Republike Hrvatske.

<http://otokbrac.eu/2012-08-16-noc-hrapocuse-dol/>

<http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14072-3-noc-hrapocuse.html>

<http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14061-noc-hrapocuse.html>

<http://moj-otok.com/wp/bracinfo/noc-hrapocuse-najava/>

<http://www.slobodnadalmacija.hr/Mozaik/tabid/80/articleType/ArticleView/articleId/184641/Default.aspx>

<http://www.dalmacijanews.com/Biznis/View/tabid/73/ID/96978/Sve-zbog-jedne-torte-Hrapocusa-u-Dol-privukla-na-stotine-gostiju-FOTO.aspx>

<http://www.gastronomika.hr/novosti/bracka-torta-hrapocusa-proglasena-zasticenim-kulturnim-dobrom-rh/>